

Европейски съд по правата на човека

Ботаци срещу Италия

(Bottazzi v. Italy)

жалба № 34884/97, Reports 1999-V

Решение от 28 юли 1999 г. на Голямото отделение на Съда

(резюме)*

Чл. 6, т. 1: право на гледане на делото в разумен срок (при спор относно граждански права и задължения)

Установяването на значителен брой идентични нарушения на дадена разпоредба на Конвенцията от страна на една държава говори, че те не са просто изолирани случаи, а е налице продължаваща ситуация, която все още не е поправена и по отношение на която засегнатите лица не разполагат с ефективно вътрешноправно средство за защита. Такова натрупване на нарушения съставлява практика, несъвместима с Конвенцията.

Факти по делото

Жалбоподателят получавал пенсия за инвалидност от 1949 г. до 1956 г. заради нараняване, получено през Втората световна война. Впоследствие той двукратно, съответно на 15 януари 1972 г. и на 20 януари 1986 г., искал изплащането ѝ да бъде възобновено, тъй като здравето му се било влошило. Държавната хазна и двата пъти отхвърлила молбите му.

На 28 март 1991 г. жалбоподателят атакувал втория отказ по административен ред пред министъра на финансите. На следващия ден министърът пренасочил жалбата към съда, където тя пристигнала на 4 април 1991 г. С решението си от 7 януари 1994 г. съдът обявил жалбата за недопустима, тъй като в нея жалбоподателят се позовавал на разпоредби, уреждащи производството пред по-горен административен орган, което сочело, че не е имал намерение да сезира съда. Това решение било съобщено на жалбоподателя на 2 май 1995 г., а на 28 октомври той го обжалвал.

На 26 ноември 1996 г., след молба на жалбоподателя, председателят на въззивния съд насрочил съдебно заседание за 1 април 1997 г., впоследствие отложено за 18 ноември 1997 г. В решението си от тази дата съдът обявил въззивната жалба за недопустима, като текстът на решението бил обявен в съдебния регистър на 2 декември 1997 г.

Резюме на решението на Европейския съд

18-20. Жалбоподателят твърди, че вследствие на голямата продължителност на производството във връзка с неговата военна пенсия е станал жертва на нарушение на чл. 6, т. 1 от Конвенцията.

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

Според него периодът, който трябва да се вземе под внимание, е започнал на 15 януари 1972 г., когато е подал молба до Държавната хазна за преразглеждане на решението за спиране на пенсията му.

Правителството възразява, че производствата, предшествващи отнасянето на спора пред съдилищата, не бива да бъдат разглеждани от Съда, тъй като са се развивали пред административните власти.

21. Комисията е обявила жалбата за допустима и я е разгледала само по отношение на периода от 4 април 1991 г., когато съдът е получил жалбата на г-н Ботаци, до 2 декември 1997 г., когато неговото решение е било отбелязано в съдебния регистър. Съдът възприема становището на Комисията и констатира, че продължителността на производството е била почти шест години и осем месеца.

“22. Съдът припомня, че чл. 6, т. 1 от Конвенцията налага на договарящите държави задължението да организират съдебните си системи по такъв начин, че техните съдилища да са в състояние да изпълнят изискванията на разпоредбата (виж решението по делото *Салеси с/у Италия*¹ от 26 февруари 1993 г., А.257-Е, стр. 60, § 24). Той би желал да потвърди, че е важно в правораздаването да не се допускат закъснения, които могат да застрашат ефективността му и доверието в него (виж решението по делото *Кати Клитше де ла Гранде с/у Италия*² от 27 октомври 1994 г., А.293-В, стр. 39, § 61). Съдът подчертава също така, че Комитетът на министрите на Съвета на Европа, в своята Резолюция ДН (97) 336 от 11 юли 1997 г. (“Продължителността на гражданското производство в Италия: допълнителни мерки от общ характер”) приема, че “прекомерните забавяния в правораздаването представляват сериозна опасност, по-специално по отношение съблюдаването на правовия ред.”

По-нататък Съдът обръща внимание на факта, че от 25 юни 1987 г., датата на решението по делото *Капуано с/у Италия*³ (А.119), до настоящия момент, той е постановил 65 решения, в които е констатирал нарушение на чл. 6, т. 1 в производства пред граждански съдилища в различни райони на Италия, чиято продължителност е надвишила “разумния срок”. Освен това, Комитетът на министрите е приел на основание предишните чл. 31 и чл. 32 от Конвенцията резолюции по над 1 400 доклада на Комисията, в които са установени нарушения на чл. 6 в Италия по същата причина.

“Честотата, с която са установявани нарушенията, показва наличието на натрупване на идентични нарушения, достатъчно на брой за да не съставляват просто изолирани случаи. Подобни нарушения говорят за съществуването на продължаваща ситуация, която все още не е поправена и по отношение на която страните в производството не разполагат с вътрешноправно средство за защита.

Следователно това натрупване на нарушения съставлява практика, която е несъвместима с Конвенцията.

23. Съдът разгледа фактите по настоящия случай в светлината на предоставената от страните информация и на споменатата практика. Предвид установената си практика по въпроса Съдът счита, че в случая продължителността на производството е била прекомерна и не е удовлетворила изискването за “разумен срок”.

Съответно, налице е нарушение на чл. 6, т. 1.”⁴

¹ Salesi v. Italy

² Katte Klitsche de la Grange v. Italy

³ Capuano v. Italy

⁴ Решението е единодушно.

Съдът отхвърля претенцията на жалбоподателя за обезщетение за имуществени вреди като недоказана. Приема обаче, че е претърпял неимуществени вреди, които констатацията на нарушението не компенсира достатъчно, и му присъжда обезщетение в размер на 15 000 000 италиански лири. Уважава частично (за 7 000 000 лири) и претенцията му за разноски.